

EKVATOR CUMHURİYETİ PAZAR BİLGİLERİ

T.C.
Ticaret Bakanlığı
Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği
Genel Müdürlüğü

İçindekiler

1. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI	3
2. PAZARIN ÖZELLİKLERİ	8
3. ÖNEMLİ SEKTÖRLER.....	12
4. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER	16
5. ŞİRKET KURULUŞU VE İŐ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER	18

1. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI

Dış Ticaret Mevzuatı (İthalat Rejimi, İhracat Rejimi)

Ekvator, 1996 yılında Dünya Ticaret Örgütü'ne üyeliği ile birlikte, birçok ürüne uyguladığı gümrük tarifelerini %30 ve altına çekmiştir.

AND Birliği'ne (CAN) üyeliği dolayısıyla, bu birliğin üyeleri (Bolivya, Kolombiya, Peru) arasında uygulanan gümrük vergisi indirimlerinden yararlanmakta ve diğer üyelere muafiyet sağlamaktadır. Üye ülkeler arasında ANDEAN Serbest Ticaret Bölgesi oluşturulmuş olup, 1995 yılından itibaren üçüncü ülkelere Ortak Gümrük Tarifesi uygulanmaktadır.

Ekvator'un hâlihazırda Avrupa Birliği, Birleşik Krallık, Avrupa Serbest Ticaret Birliği (EFTA), Şili ve Kosta Rika ile Serbest Ticaret Anlaşmaları; MERCOSUR (Brezilya, Arjantin, Uruguay, Paraguay), Meksika, Küba, Guatemala, El Salvador ve Nikaragua ile Tercihli Ticaret Anlaşmaları bulunmaktadır. Ülkemiz ile Ekvator arasındaki Serbest Ticaret Anlaşması müzakereleri devam etmektedir.

<https://www.produccion.gob.ec/acuerdos-comerciales/>

http://www.sice.oas.org/ctyindex/ecu/ECUAgreements_e.asp

Gümrük Vergileri

Dünya Ticaret Örgütü verilerine göre Ekvator'un 2021 yılında uyguladığı ortalama MFN (En çok kayırılan ülke) gümrük vergisi oranı %11,2'dir. Tarım ürünleri için uyguladığı ortalama MFN gümrük vergisi oranı %17,4 iken, tarım dışı ürünlerde bu oran %10,2'dir. Ekvator'un ülkemizin önemli ihraç kalemlerinden kimyasallar için %2, şekerlemeler için %11,1, maden ve metaller için %6,8, tekstil ürünleri için ortalama gümrük vergisi oranı %17,7, giyim eşyası için %26,4, deri ürünler ve ayakkabılar için %12,4, elektriksiz makinalar için %3,7, elektrikli makinalar için %8,7, taşıma ekipmanı için %10,1'dir. Ayrıca Ekvator, ithalat sırasında, Çocuk Fonuna katkı sağlamak için %0,5 vergi almaktadır.

İç Vergiler ve Oranları

Gelir İdaresi (SRI), teknik ve özerk bir kurum olarak, iç vergilerin toplanmasından ve uygulamadan sorumludur. Vergi Sistemi, merkezi ve yerel vergileri ihtiva eder. (www.sri.gob.ec)

Merkezi Vergiler: Gelir Vergisi (Impuesto sobre la Renta), Katma Değer Vergisi (IVA), Özel Tüketim Vergisi (ICE), Veraset Vergisi. Petrol, madencilik ve turizm için özel vergi rejimi mevcuttur.

Yerel Vergiler: Emlak vergisi, işlem vergileri, patent ve kayıt vergileri, toplam varlıklar vergisi belediyelerce uygulanmaktadır.

Başlıca vergi türleri aşağıda belirtilmektedir.

- **Gelir Vergisi:**

Şirketler için %22, istisnai hallerde %25; Gerçek Kişiler için Kademeli %0 ila %35'tir.

- Gerçek kişiler ile yerli ve yabancı şirketlere uygulanır. Mali yıl 1 Ocak'ta başlar, 31 Aralık'ta

sona erer.

○ Vergilendirilebilir toplam gelirden tüm devir, indirim, maliyet, harcama ve kesintiler çıkarılarak vergi matrahı hesaplanır.

○ Gerçek kişiler ile şirketler istisnai haller dışında beyan usulüne tabidir.

<https://www.sri.gob.ec/web/guest/impuesto-renta>

• **Katma Değer Vergisi:**

○ Mülkiyet transferleri, ithalat, ticaret, tüm alım satım işlemleri, telif hakkı ve sınai mülkiyet hakları işlemleri ve yasada belirtilen hizmetler KDV'ye tabidir.

○ %12 ve %0 olmak üzere iki oran mevcuttur.

○ Tarım ürünleri, doğal ürünler, işlenmemiş gıdalar, ilaçlar, tohumlar, traktörler, kitaplar, elektrik, hava taşıtları, elektrikli araçlar, LED lambalar, güneş panelleri, ulusal taşımacılık, sağlık, gayrimenkul kiralama, eğitim, güvenlik, kültür ve sanataktivite, dini faaliyetler ve ihraç ürünler için KDV oranı %0'dır.

○ Elektronik cihazlar, elektrikli ev aletleri, motorlu taşıtlar, motorlu taşıt aksam ve parçaları, tekstil ve hazır giyim, ayakkabılar, işlenmiş gıda ürünleri, alkollü içecekler ve tütün mamulleri, petrol ürünleri, temizlik ürünleri, kozmetik ve cilt bakım ürünleri, oyuncaklar, inşaat malzemeleri, iletişim hizmetleri, turizm için KDV oranı %12'dir.

<https://www.sri.gob.ec/web/guest/impuesto-al-valor-agregado-iva>

• **Sermaye Çıkış Vergisi (ISD):**

○ Yurtdışına yapılan parasal transfer veya işlemlere uygulanır.

○ Tüm gerçek ve tüzel kişiler tarafından ödenir.

○ İşlemi yapan finansal kuruluşca uygulanır.

○ Devlet Başkanı Lasso tarafından 10 Ocak 2023 tarihinde alınan 643 sayılı Karar doğrultusunda, 2022 yılında %5'ten %4'e düşürülmüş olan Yurtdışı Döviz Çıkış Vergisi (Impuesto a la Salida de Divisas-ISD) **1 Şubat-1 Temmuz 2023 arasında %3,75; 1 Temmuz-31 Aralık 2023 arasında %3,50; 31 Aralık 2023 itibarıyla ise %2 olarak uygulanacaktır.**

○ Ekvator'da yatırım sözleşmesi imzalayan firmalar sermaye malı ve hammadde ithalatında bu vergiden muaftır. Ayrıca, yatırımcılar karlarının en az %50'sini tekrar yatırıma dönüştürmek kaydıyla döviz çıkış vergisinden muaftır.

○ Hammadde ve sermaye malları ithal eden düzenli ihracatçılara, net döviz gelirini göstermeleri şartıyla vergi iadesi yapılır.

○ Yatırımın finansmanında yurtdışından kullanılan kredi ödemelerinde sermaye çıkış vergisi istisnası (vergi cennetleri hariç) bulunmaktadır.

○ Ekvator Hükümeti, 2 Eylül 2021 tarihinde aldığı Kararla, Ekvator'da faaliyet gösteren yabancı yolcu veya yük havayolu taşımacılığı şirketlerinin yurtdışına para transferi sırasında ödediği %5 oranındaki döviz çıkış vergisini kaldırmıştır. Böylece, Ekvator'da daha fazla havayolu şirketinin faaliyet göstermesi, mevcut şirketlerin ise seferlerini artırması beklenmektedir. Söz konusu gelişme turizm ve taşımacılık sektörleri için olumlu bir hava yaratmıştır. Bahse konu Karar, 22 Eylül 2021 tarihli ve 543 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmasının ardından yürürlüğe girmiştir.

○ Ekvator Cumhurbaşkanı Guillermo Lasso'nun 327 sayılı kararı ile hidrokarbonlardan, biyoyakıtlardan ve doğal gazdan elde edilen yakıtların ithalatı için alınan döviz çıkış vergisi %5'ten %0'a düşürülmüştür.

https://minka.presidencia.gob.ec/portal/usuarios_externos.jsf

<https://www.sri.gob.ec/web/guest/impuesto-a-la-salida-de-divisas-isd>

- **Özel Tüketim Vergisi (ICE):**

- Bazı mal ve hizmetlerin tüketimine yönelik vergi türüdür.
- Ürüne göre advalorem veya spesifik olarak hesaplanmaktadır.
- Sigaralar, alkollü içecekler, plastik poşetler, tütün ürünleri, parfümler, ateşli silahlar, cep telefonları, motorlu taşıtlar, uçaklar için özel tüketim vergisi uygulanmaktadır.
- Devlet Başkanı Lasso tarafından 10 Ocak 2023 tarihinde alınan 645 sayılı Karar doğrultusunda bazı ürünlerden alınan özel tüketim vergisi azaltılmıştır. Söz konusu Karar ile, tek sigaradan alınan özel tüketim vergisi 0,17 ABD dolarından 0,16 ABD dolarına; sanayi birasında alkolün litresinden alınan 13,56 dolar 13,08 dolara; el yapımı birada alkolün litresinden alınan 1,55 dolar 1,50 dolara; alkollü içeceklerde alkolün litresinden alınan 10,36 dolar 10,00 dolara; plastik poşet başına alınan 0,10 dolar 0,08 dolara; 25 gramdan fazla şeker bulunan alkolsüz içeceklerde 100 gram şeker başına alınan 0,19 dolar 0,18 dolara; tütün ürünlerinden alınan %150'lik özel tüketim vergisi %50'ye; ateşli silahlardan alınan %300'lük vergi %30'a; yolcu ve kargo taşımacılığı dışında kullanılan uçak ve helikopterlerden alınan %15'lik vergi %10'a düşürülmüştür.

https://minka.presidencia.gob.ec/portal/usuarios_externos.jsf

<https://www.sri.gob.ec/web/guest/impuesto-consumos-especiales>

Beyan ve Ödeme: Vergi toplama işlemlerinden sorumlu kurum Gelir İdaresi'dir (SRI). Gelir vergisi beyana tabidir. Beyan dönemi, gerçek kişiler için Mart ayı, tüzel kişiler içinse Nisan ayıdır. Ay içerisindeki son tarihler ise vergi numarasının dokuzuncu hanesine göre değişiklik göstermektedir. Beyan SRI web sayfasından yapılabilmekte, ödemeler anlaşmalı bankalar aracılığıyla gerçekleştirilebilmektedir.

Muhasebe Defterleri ve Finansal Tablolar: Şirketler Üst Kurulu'nun getirdiği kurallar gereğince, Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (IFRS) uygulanmaktadır.

Amortisman: Duran Varlık Amortismanı genel olarak:

- (i) Arsa hariç gayrimenkul yıllık %5,
- (ii) Demirbaş (bilgisayar benzeri ekipmanlar hariç) için yıllık %10,
- (iii) Taşıt vb., bilgisayar benzeri ekipman için yıllık %20.

Yatırımların Amortismanı: Faiz, komisyon, sigorta primi, haklar, ticari marka harcamalarına göre değişiklik arz eder.

Ürün Standartları ile ilgili Uygulamalar

Ekvator Ticaretin Kolaylaştırılması Anlaşmasını onaylamasına rağmen ithalat kaydı, ithalat izinleri, gözetim sertifikaları, ürün sınıflandırmalarının doğrulanması, karşılıklı tanıma sertifikası, gümrük varış belgesi, otomatik veya otomatik olmayan lisanslama gibi izin ve prosedürler ile ithalatı zorlaştırmaktadır. Ekvator, Mart 2023 itibarıyla Ticaret Kolaylaştırılması Anlaşması taahhütlerinin %80,3'ünü uygulamaktadır. Ocak 2024 tarihine kadar taahhütlerinin tamamını uygulaması beklenmektedir. <https://tfadatabase.org/members/ecuador>

Ayrıca, Ekvator Standardizasyon Kurumu (INEN) (<https://www.normalizacion.gob.ec/>) birçok ürün için teknik düzenlemeler ve standardizasyon uygulamakta ve ithalat sırasında "Tanıma Sertifikası" ve "Uygunluk Sertifikası" talep etmektedir. Söz konusu belge için başvuru, Ekvator Gümrük İdaresine ait ECUAPASS sistemi üzerinden yapılmaktadır. <https://ecuapass.aduana.gob.ec/>

Başvuru süreci, gerekli belgeler ve ücret aşağıdaki resmi sitede yer almaktadır.

<https://www.gob.ec/inen/tramites/certificado-reconocimiento-inen-traves-vue>

Bununla birlikte, Ekvator pazarına sunulan ürünler için gerek insan sağlığının gerekse bitki ve hayvan sağlığının korunması çerçevesinde gerekli belgeler (ithalat izni, sağlık kaydı, ithalat kaydı vs.) talep edilmektedir. Söz konusu belgeler, Bitki ve Hayvan Sağlığı Düzenleme ve Denetim Ajansı (AGROCALIDAD) veya Sıhhi Düzenleme, Denetim ve Gözetim Ajansı (ARCSA) tarafından verilmektedir.

<https://www.controlsanitario.gob.ec/#>

<https://www.agrocalidad.gob.ec/>

Dış Ticaret Komitesi (COMEX), hangi ürün için hangi dokümanın veya ithalat izninin gerekli olduğunu belirleyen ve gümrük prosedürleri haricindeki ithalat prosedürlerine karar veren birimdir. <https://www.produccion.gob.ec/comex/>

Test Etme, Muayene ve Belgelendirme

Ekvator 1996 yılında DTÖ hükümlerine uygun şekilde absorpsiyon programlarını kademeli olarak kaldırmayı taahhüt etmesine rağmen, tarım ürünleri ithalatı hâlihazırda ithalat izni veren Danışma Komitelerinin kararlarına tabidir. Genellikle yerli üreticilerden oluşan bu komiteler Tarım Bakanlığı'na mısır, soya küspesi, süt ve et ürünleri gibi ürünlerin ithalatına izin verilip verilmemesine ilişkin tavsiye bildirmektedir.

Ekvator'a 80 tarım ürününün ithalatı için Tarım Bakanlığı gibi çeşitli kamu kuruluşlarından ön izin alınması gereklidir. İşlenmiş gıdaların, gıda katkı maddelerinin, içeceklerin, kozmetik ürünlerin, eczacılık ürünlerinin, reaktiflerin, doğal ürünlerin ve zirai ilaçların ithalatı için Sağlık Bakanlığı'ndan da ön izin (sağlık kaydı) istenmektedir. Bu izin yerli üreticilerden de istenmektedir.

Psikotropik ilaçların ve uyuşturucu yapımında kullanılan bazı öncü kimyasalların ithalatında Ulusal İlaç Konseyi'nden (CONSEP) ön izin almak gerekmektedir. Silah, mühimmat, patlayıcı, zırhlı araçlar, gemi ve diğer ilgili malzemelerin ithalatı için Savunma Bakanlığı'ndan ön izin alınması gerekmektedir.

Ekvator Standardizasyon Kurumu tarafından Aralık 2008'de fren yağı, lastik, fren pedalı, fren sıvısı, konfeksiyon ve ayakkabı gibi birçok ürün için yeni uygunluk değerlendirme gereklilikleri ve prosedürleri getirilmiştir.

Ambalaj, Paketleme ve Etiketleme

Etiketleme düzenlemeleri ile ilgili detaylı bilgi Ekvator Standardizasyon Kurumu'nun (INEN) web sitesinde (<https://www.normalizacion.gob.ec/>) mevcuttur. Genel olarak ürünün etiketinde imalatçının ismi, adresi ve telefonu, vergi kayıt numarası (RUC), ürünün menşei, birimi, net ağırlığı ve sağlık kayıt numarası bilgilerinin İspanyolca dilinde gösterilmesi zorunludur.

Aralık 2008'de Ekvator Kalite Konseyi (CONCAL) bagaj, ayakkabı ve giyim için etiketleme uygunluk gereksinimlerini değiştirmiştir. Sevkiyat öncesinde ithalatçı ya da temsilci aracılığıyla INEN'den güncel etiketleme gereksinimlerinin doğrulanması tavsiye edilmektedir. Bu

değişiklikler aynı zamanda Ekvator resmi gazetesinde de (<https://www.registroficial.gob.ec/>) yayımlanmaktadır.

Teknik Engeller

Ekvator'un ithalat sırasında talep etmiş olduğu belgeler ve sürekli değişen yasal düzenlemeler, Ekvator pazarına girişte tarife dışı engeller yaratmaktadır. Dış ticaret politikası ve ilgili düzenlemelerden sorumlu birim, Dış Ticaret Komitesi'dir (COMEX). COMEX tarafından yayımlanan Kararlara aşağıdaki internet adresinden erişim imkanı mevcuttur.

<https://www.produccion.gob.ec/comex/>

Piyasaya arz edilen tüm ürünlerin güvenli ve kaliteli olmasını sağlamak ülkelerin en temel öncelikleri arasındadır. Bu amaçla, ürünlerin uyması gereken teknik kriterler (standartlar ve teknik düzenlemeler) ile ürünlerin bu kriterlere uygun üretildiğini belgeleyen uygunluk değerlendirmesi işlemlerine günümüzde daha fazla başvurulmaktadır. Standartlar, teknik düzenlemeler ve uygunluk değerlendirmesi prosedürleri, sınai, ekonomik ve ticari gelişmeye katkıda bulunan, insan can ve mal güvenliğini korumayı amaçlayan, modern ekonominin ve standardizasyon sisteminin temel taşlarıdır.

Bununla birlikte, standartlar, teknik düzenlemeler ve uygunluk değerlendirmesi işlemleri çoğu zaman insan sağlığı ve güvenliği gibi meşru amaçların ötesinde ticarete teknik engeller olarak adlandırılan ve uluslararası ticaretin serbest akışını olumsuz etkileyen engellere yol açmaktadır. Uluslararası kabul görmüş standartlardan farklı teknik kriterler belirlenmesi ve gerektiğinden katı test ve belgelendirme işlemlerinin zorunlu kılınması bu alandaki en önemli sorunlardır. Şeffaf bir şekilde kabul edilmeyen ve uygulanmayan bu düzenlemeler ihracatçı firmalar açısından ek külfet ve maliyetlere de yol açmakta ve rekabet edebilirliklerini güçleştirmektedir. İhracatta karşılaştığımız ticarete teknik engellerin önlenmesi, sürdürülebilir ihracat artışının sağlanması açısından da önemlidir.

Bu kapsamda, T.C. Ticaret Bakanlığı Ürün Güvenliği ve Denetimi Genel Müdürlüğü internet sayfasında konu ile ilgili ayrıntılı bilgi mevcuttur: (<https://teknikengel.gov.tr/>).

Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesi, ihracatçılarımızın ticarete teknik engeller alanında yararlanacağı ve etkin olarak kullanacağı temel bir platform olarak yapılandırılmıştır. Bu çerçevede; ihracata konu ülkenin ticarete teknik engeller uygulamaları hakkında bilgi sahibi olunabilmekte, ihtiyaç duyulan ülke mevzuat ve uygulamaları hakkında ilave bilgiler Bakanlığımızdan talep edilebilmekte ve ihracatta karşılaşılan ticarete teknik engeller interaktif olarak Bakanlığımıza bildirilebilmektedir. Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesine üyelik suretiyle ilgilenilen ülke ve ürün gruplarına ilişkin taslak düzenlemeler e-posta ile günlük olarak gönderilmektedir. Ayrıca, firmalarımız ihracatlarını olumsuz etkileyebilecek diğer ülke düzenlemelerini taslak aşamasında öğrenip yorum yapabilmektedir. Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesine üyelik ücretsizdir.

2. PAZARIN ÖZELLİKLERİ

Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları

Bir ülkede kayıtlı bir patentin başka bir ülkede de otomatik olarak korunması gibi bir durum söz konusu olmadığından, fikri mülkiyet haklarının Ekvator'da koruma altına alınması için ülkenin kanunlarına göre kayıt ettirilmesi şarttır.

Ekvator'da lisans, patent ve ticari markalar Fikri Mülkiyet Hakları Kanunu'na tabidir. And Topluluğu'nun 486 sayılı Ortak Fikri Mülkiyet Rejimi de patent, marka ve lisans haklarını denetler. Ticari markaların, patentlerin, kullanım biçimlerinin, endüstriyel tasarımların ve ticari isim ve logoların lisansı için yapılan sözleşmelerin Ekvator Ulusal Fikri Mülkiyet Hakları Kurumuna (SENADI) (<https://registro.propiedadintelectual.gob.ec/solicitudes/>) kaydettirilmesi gerekmektedir. Teknoloji transferi sözleşmeleri de buraya kaydettirilmelidir, ancak yabancı bir yatırım olarak kabul edildiklerinde Ekvator Merkez Bankası'nda da (Banco Central del Ecuador) kayıtlı olmalıdırlar.

Lisanslar, talep edilmelerinden itibaren 6 ay içinde verilmektedir. Belirli bir markanın kullanımını kayıt ettirmek için marka kullanımına izin veren noter onaylı bir sözleşme ile bir avukat tarafından imzalanmış talep, SENADI'ye gönderilmelidir.

Ekvator, 1988 yılında Dünya Fikri Mülkiyet Örgütüne (WIPO-www.wipo.int) üye olmuştur. (Ekvator Ulusal Fikri Mülkiyet Hakları Kurumu: <https://www.derechosintelectuales.gob.ec/>)

Dağıtım Kanalları

Ekvator pazarına girişte izlenecek en iyi strateji, pazara doğrudan ihracat yapmak yerine; satışlar ve marka bilinirliği belirli bir düzeye ulaşıncaya kadar yerel bir temsilci/distribütör ile çalışmak ya da ürünün niteliği ve rekabet koşullarına bağlı olarak yatırım ortaklığı kurmaktır. Böylece, Ekvator'a olan ihracatta devamlılık da sağlanacaktır.

Distribütörler orta ve büyük çaplı şirketler olup, yabancı üreticilerden büyük miktarda ithalat yapmakta ve bu ürünlerin dağıtımını ülke içinde kendi belirledikleri fiyattan yapmaktadırlar. Belirli bir komisyon karşılığında çalışan acenteler ise, yurt içindeki eğitimli ve deneyimli satış ekibi aracılığıyla aldığı siparişlere göre kendi kaynaklarıyla ithalat yapmakta ve iç piyasada satmaktadırlar. Doğrudan alım yapan firmalar ise genellikle kendi kullanımları için doğrudan imalatçıdan ithalat yapan büyük imalat şirketleri, kamu kurumları veya perakende zincirleridir.

Yatırım ve iş ilişkilerinde kişisel bağlantılar önemli olup, büyük yatırım ve iş ortaklıkları için özellikle ilk zamanlarda ülkenin bizzat ziyaret edilerek kamu ve özel sektördeki yetkililerle görüşülmesi zaruridir. Bu ziyaretler, temsilcinin ürün ile ilgili iyileştirme ve gelişmelerden haberdar edilmesi için de faydalıdır.

Acente veya distribütörlük anlaşmasında miktar, teslim süresi, fiyat, ortak pazarlama giderleri, eğitim, finansal araçlar, kredi, anlaşmanın geçerlilik süresi ve anlaşmazlıkların halli gibi konular üzerinde durulmasında yarar görülmektedir.

Ekvatorlu alıcılar, güven ilişkisi kurulduktan sonra aracıları ortadan kaldırıp daha düşük maliyetle doğrudan imalatçıdan alım yapmayı tercih edebilmektedir.

Makine ve ekipman satışlarında, yedek parça tedariki ve satış sonrası hizmetler Ekvator'a mal satabilmek için önemli faktörlerdir. Kito ve Guayaquil, ithal edilen ürünlerin dağıtımında en önemli merkezlerdir. Manta, Cuenca ve Santo Domingo ise diğer başlıca dağıtım merkezleridir.

Distribütörlerin çoğunluğu kendi satış ekibiyle tüm ülkeye dağıtım yapabilmekte, çoğunun büyük şehirlerde şube ve depoları bulunmaktadır.

Tüketici Tercihleri

Ekvator'un, Peru ve Kolombiya gibi son yıllarda bölge içinde hatta dünyada hızlı bir gelişim ve değişim sergileyen ülkelerle komşu olması dolayısıyla, altyapı yatırımlarını tamamlayıp yatırımcılara cazip bir ortam sunduğu takdirde, ülkenin komşularının büyüme hızlarından ve pazar potansiyelinden yararlanarak hızla gelişeceği öngörülmektedir. Artan ücretler ve kredi imkânlarının genişlemesiyle beraber, özellikle orta sınıfın hane halkı harcamaları artma eğilimindedir. Ekvator İstatistik Kurumuna göre, Ocak 2023 itibarıyla 4 kişilik bir ailenin aylık temel harcamaları 764,71 ABD dolarıdır.

Pazarın küçük olması, büyük çaplı iş yapma isteğindeki firmalar açısından caydırıcı görünmekle birlikte, niş pazarlara ve üst düzey gelir gruplarına hitap eden ürünler açısından büyük fırsatlar mevcuttur. Turizm sektöründeki hızlı gelişim sebebiyle, büyük otel zincirlerinin doğrudan alımları ve müteahhitlik alanındaki fırsatlar değerlendirilmelidir.

Ülkede etnik çeşitlilik yüksek olup, dört ayrı bölgede (kıyı bölgeleri, yüksek alanlar, Amazon bölgesi ve Galapagos Adaları) 24 etnik grup yaşamaktadır. Bu etnik grupların özellikle gıda tüketimindeki farklı tercihlerinin araştırılması ve buna uygun ürünler sunulması fark yaratacak faktörlerdendir.

Marka bağımlılığının yüksek olmasından dolayı reklam ve tanıtım faaliyetleri önem arz etmektedir. Kadınların iş hayatına daha fazla aktif katılım göstermesi ve ev-işyeri arası yolculuk süresinin uzaması sebebiyle hazır gıda ve "fast food" tüketimi artmaktadır.

Ülkede sosyal medya kullanımı fazla olup, en fazla kullanılan sosyal medya siteleri Facebook, Instagram, LinkedIn, Youtube, Tiktok'tur. Ekvator'daki firmalar ile iletişim kurmada firmaların sosyal medya profilleri de kullanılabilir. Bununla birlikte, sosyal medya mecraları Ekvator'da ürün reklamı vermek için önemli platformlardır.

Ekvator'da elektronik ticaret kullanımı özellikle pandemi döneminde önemli oranda artış göstermiştir. İnsanların e-ticarete alışkanlık kazanması ile birlikte 2022 yılında da e-ticaret kullanımı 2021'e göre %16 artmış ve 3,9 milyar dolara ulaşmıştır. Bu rakamın 2025 yılında 6,1 milyar dolara yükselmesi beklenmektedir.

Ekvator'da e-ticaret yoluyla en fazla satın alınan ürünler teknoloji ve moda (kıyafet ve aksesuar) alanında olmuştur. Satın alan insan sayısı açısından da teknoloji ve moda ürünleri önde gelmektedir. 2022 yılında 3,9 milyon insan teknoloji ürünleri satın alırken, 3,8 milyon insan moda ürünleri satın almıştır. Bir kişinin e-ticaret yoluyla ortalama alışverişi 150 ABD doları iken, teknoloji ürünlerinin ortalaması 356 doları, moda ürünlerinin ortalaması 211 dolardır.

Satış Teknikleri ve Satışı Etkileyen Faktörler

Ekvator küçük ve konsantre bir pazardır. Az sayıda oyuncu birçok sektöre hâkimdir. Bu nedenle distribütörlerin fiyat belirleme gücü yüksektir. Perakende zincirlerinin sayısı azdır. Dikey bütünleşme yaygındır. İmalatçı firma, dağıtımını da kendisi yapabilmektedir. Elektronik ticaret yaygın değildir. Mercadolibre en büyük e-ticaret sitesidir. Ancak, söz konusu site yalnızca satıcı ile müşteriyi bir araya getirmekte, ödeme araçları site üzerinden kullanılmamaktadır. Satıcının ve müşterinin aralarında anlaşarak alışverişi tamamlamaları gerekmektedir. Kendi ürünlerini e-ticaret yoluyla satan ve kredi kartı kullanımına izin veren firmalar da (de Prati, yaesta, la bahia, comando, tutto, vs.) bulunmaktadır. Bununla birlikte, ülkede Facebook Pazar Yeri ve Instagram uygulamaları yaygın olarak kullanılmaktadır.

Fiyatlandırma: Elektrik enerjisi, petrol ürünleri, telefon ücretleri, gübre, tarım kimyasalları ve bazı eczacılık ürünlerinin fiyatı devlet tarafından belirlenmektedir. Süt, ekmek ve bazı tarım ürünlerinde asgari destek fiyatı uygulanmaktadır. Diğer ithal edilen ürünlerin fiyatı ise piyasa koşullarına göre belirlenmekte ve herhangi bir fiyat kontrolüne tabi bulunmamaktadır. Ancak piyasanın birkaç firmanın elinde bulunması nedeniyle ülkede fiyatlar oldukça yüksektir.

Satış Sonrası Hizmetler: Tüketicileri Koruma Kanunu, mal ve hizmet tedarikçilerinin sattıkları ürünlere uygun garanti sunmasını öngörmektedir. Eğitimli ve yetkin hizmet teknisyenlerinin ve yedek parçaların mevcudiyeti, bir ekipmanı, makineyi veya teknik açıdan karmaşık ürünleri satın alma kararını etkilemektedir. Bakım ve yedek parça gerektiren ürünleri ihraç eden şirketler, Ekvatorlu distribütörlerin bu hizmetleri sağladığına dikkat etmeli, gerekirse bu konuda eğitim vermelidir.

Reklam ve Promosyon: Televizyon ve radyo reklamları, bu pazarda en etkili tanıtım araçlarıdır. Ülke genelinde 8 milyon TV izleyicisi bulunmaktadır. Ecuavisa, Teleamazonas, Telerama, RTS, Canal Uno, TC Television ve GamaTV en büyük ulusal TV kanallarıdır. Kito, Guayaquil ve Cuenca medya ve reklam sektörünün merkezidir. Radyo reklamları daha çok hedef kitlenin şehir dışında ya da kırsal bölgelerde yaşaması durumunda etkilidir. Ülke genelinde yayın yapan yaklaşık 1051 radyo istasyonu, günde yaklaşık 8 milyon dinleyiciye ulaşmaktadır.

Günlük gazeteler, dergiler ve ticari kataloglar da reklam amaçlı kullanılabilir. El Universo, El Comercio, El Telegrafo, Primicias La Hora ve El Expreso ülke genelinde dağıtımı yapılan en büyük gazetelerdir. El Universo ülkenin, El Comercio ise başkent Kito'nun en popüler gazeteleridir.

Fiyat rekabeti Ekvator pazarında önemli bir satış faktörüdür. Satış materyalleri İspanyolca olarak hazırlanmalıdır. İş insanlarımızın yerel temsilcileri ile birlikte tanıtım yöntemine karar vermesi, reklam ajansları ile çalışmaları faydalı olacaktır. İnternet ve sosyal medya kullanımı ülke genelinde son yıllarda artmaktadır. Sosyal medya ürün tanıtımı ve reklam için sıkça kullanılmaktadır. Bununla birlikte, pek çok firma, kendi sosyal medya hesaplarındaki ürün tanıtımlarında sosyal medya fenomenlerini kullanmaktadır.

Ekvator pazarında doğrudan pazarlama imkânları sınırlıdır. Tüketici ürünleri, elektrikli eşya ve spor aletlerinin yerel ve kablolu televizyon kanallarında reklamı yapılmakta; yerel satış ve iletişim noktası bilgileri sağlanmaktadır. Yerel bir şirket ürün depolaması yapmakta, sipariş

almakta ve genellikle adrese teslim çalışmaktadır. Kozmetik ürünleri tüketiciye doğrudan pazarlanmakta olup; Kolombiya markaları bu dağıtım yoluyla güçlü pazar payı elde etmişlerdir. Teleamazonas, Ecuavisa, TC Televisión, GamaTV ve RTS gibi yerel televizyonlar doğrudan pazarlama konusunda aktiftir.

Kamu İhaleleri

Ekvator'da şeffaflığın sağlanabilmesini teminen kamu alımları tek bir merkeze (Servicio Nacional de Contratacion Publica (SERCOP) - Kamu Alımları Ulusal Ajansı <https://portal.compraspublicas.gob.ec/sercop/>) bağlanmış olup, tedarikçi olabilmek için aşağıdaki linkte yer alan sistemden (Sistema Oficial de Contratacion Publica) Tek Tedarikçi Siciline (Registro Único de Proveedores-RUP) kayıt olunması gerekmektedir.

<https://www.compraspublicas.gob.ec/ProcesoContratacion/compras/>
<https://www.compraspublicas.gob.ec/ProcesoContratacion/compras/FO/paso1.cpe>

Başta müteahhitlik hizmetleri olmak üzere Kamu ihalelerinin pek çoğunda aranan şartlardan biri, Ekvator'da yasal bir temsilci bulundurmak olabilmektedir.

Yeni ihaleler aşağıdaki internet adresinden takip edilmektedir.

<https://www.compraspublicas.gob.ec/ProcesoContratacion/compras/PC/buscarProceso.cpe?sg=1>

3. ÖNEMLİ SEKTÖRLER

Ekvator petrol, madencilik, tarım, balıkçılık, hayvancılık ve ormancılık alanında gelişmiş bir ülkedir. Milli gelirin (GSYİH) sektörlere göre dağılımı aşağıdaki tabloda belirtilmektedir.

Dönem:2021	Hizmet	Tarım	Sanayi (imalat)
Sektör / GSYİH (%)	53,4	9,4	31,2 (17)

Dünya Bankası (07.03.2023)

Tarım ve Hayvancılık

Tropikal iklimin hâkim olduğu Ekvator’da tarım sektörü GSYİH’nin %9,4’ünü oluşturmaktadır. Toplam istihdamın yaklaşık %30’u tarım sektöründe çalışmaktadır. (Dünya Bankası-2021)

Tarıma son derece elverişli bir iklime ve toprak yapısına sahip olmasına rağmen, olumsuz doğa şartları ve verimsizlik tarım sektörünün gelişiminin önündeki en büyük engellerdir.

Dünyanın en büyük muz ve plantan tedarikçisi, dünyanın üçüncü büyük, bölgenin de en büyük kesme çiçek (gül) üreticisi ve ihracatçısıdır. Kahve, kakao, pirinç, patates, manyok, şeker kamışı, brokoli, mango ve palmye kalbi ise ülkede üretilen diğer başlıca tarım ürünleridir. Ayrıca, lifleri dokumacılıkta kullanılan kapok ağacı, yaprakları Panama şapkasının yapımında kullanılan “toquilla” önemli tarım ürünleri arasındadır.

(Tarım Bakanlığı: <http://www.agricultura.gob.ec/>)

Ekvator, hayvancılık ve balıkçılık sektörlerinde de oldukça gelişmiştir. Konserve balık ve karides, ülkenin başlıca ihraç ürünleri arasında önemli yer tutmaktadır. Bununla birlikte, orman ürünleri ülkenin önemli gelir kaynaklarındandır.

Sanayi

Ekvator endüstrisindeki başlıca sektörler petrol, işlenmiş gıda, tütün, balıkçılık, madencilik, tekstil, mobilya, metal işleme, makine, otomotiv, plastik ve kimyadır. (<https://www.produccion.gob.ec/>)

Sanayi sektörü GSYİH’nin yaklaşık %31,2’sini oluşturmakta ve işgücünün %17’sini istihdam etmektedir. (Dünya Bankası-2021)

İnşaat ve Mühendislik Hizmetleri: Dış borç ve kredi teminindeki sıkıntılar sebebiyle Ekvator’un inşaat ve altyapı sektöründe oluşan yatırım boşluğunu sağladığı kredilerle Çin doldurmuştur. Ülkenin altyapısının zayıf olması sebebiyle bu alanda büyük potansiyel mevcuttur. 2020 yılında covid-19 salgını nedeniyle ortaya çıkan ekonomik sıkıntılarının en fazla etkilediği sektörlerden biri inşaat olmuştur. Bu dönemde ve pandemi sonrasında inşaat sektöründeki kamu yatırımları azalmıştır. Yıldan yıla gelişmekte olan Ekvator’da, gerek konut gerekse altyapı inşaat sektörünün önümüzdeki yıllarda büyüyeceği öngörülmektedir.

Hizmetler

Hizmet sektöründe yer alan başlıca faaliyetler aşağıda belirtilmektedir.

Bankacılık: Ekvator'un para biriminin 2000 yılından bu yana ABD doları olması ve Ekvator'un para basma yetkisinin bulunmaması nedeniyle mali politikalar konusunda hareket imkânı kısıtlıdır. Ancak, dolarizasyon, gerek enflasyonla mücadele gerekse IMF ile yapılan kredi anlaşmasının devamlılığı için mevcut Hükümetin en çok önem verdiği konulardan birisidir.

Para Rejimi ve Devlet Bankası Yasası gereğince, kamu sektörünün yapmış olduğu ithalat ödemeleri Ekvator Merkez Bankası aracılığıyla gerçekleştirilir. Ekvator Merkez Bankası'nda akreditif açılabilir. Ekvator'daki özel ve kamu bankaları da uluslararası ticaret için akreditif imkânı sunmaktadır. Akreditif için ülkemizden bazı bankalar ile anlaşması bulunan Ekvator'daki bankalar, Banco Pichincha, Banco Pacifico, Banco Procredit ve Citibank'tır.

Ekonomik Dönüşüm Yasası ile bankaların denetimi sıkılaştırılmıştır. Ekvator ile ticaret yapan iş adamları ABD bankaları ve diğer küresel bankalar ile çalışabilmektedir. Banka ve Sigortacılık Şirketleri Denetim Kurulu (Superintendencia de Bancos y Seguros <https://www.superbancos.gob.ec/bancos/>), 1927 yılından bu yana finans sistemini denetlemekle görevli kurumdur. (Merkez Bankası: <https://www.bce.fin.ec/>)

Ülkenin en büyük bankaları Pichincha, Internacional, Guayaquil ve Pacífico; orta büyüklükteki bankaları ise Produbanco, General Rumiñahui ve Bolivariano'dur. Ekvator'daki kamu bankaları Banco del Pacifico, Biess, Ekvator Kalkınma Bankası'dır. Bunların yanında 18 küçük banka ve 1 uluslararası banka (Citibank) hizmet vermektedir. Ayrıca, Western Union, Money Gram gibi para transferi konusunda faaliyet gösteren şirketler mevcuttur. Banco Pichincha, Banco Pacifico, Procredit bankalarının ülkemizdeki bankalar ile akreditif açma konusunda anlaşmaları bulunmaktadır. Bir Ekvator bankasında kişi başına 27.000 ABD dolarına kadar tutulan mevduatlar, Mevduat Sigorta Şirketi (COSEDE) tarafından sigorta kapsamındadır. (Bankalar Birliği: <http://www.asobanca.org.ec/>)

Turizm: Ekvator, And yükseklerindeki en küçük ülkedir. Turizm açısından da volkanik manzaraları, yağmur ormanları, kolonyel mimarisi, plajları ve Galapagos Adaları ile büyük bir eko-turizm potansiyeline sahiptir. Güney Amerika'nın en çok ziyaret edilen ülkelerinden biri olan Ekvator, covid-19 salgını nedeniyle turizm sektöründe önemli oranda kayıp yaşamıştır. 2019 yılında ülkeyi 2,1 milyon kişi ziyaret ederken 2021 yılında ülkeye gelen turist sayısı 670 bine düşmüştür. 2022 yılında ülkeyi ziyaret eden turist sayısı 1,3 milyona yükselmiştir. 2019 yılında turizm gelirleri 2,4 milyar dolar iken 2020 yılında 1,2 milyar dolara düşmüştür. 2021 yılındaki turizm geliri ise 1,4 milyar dolara yükselmiştir. Turizmin gayrisafi yurtiçi hâsıla içindeki payı ise 2019 yılında %2,2 iken 2021 yılında %1,3'e düşmüştür. (Turizm Bakanlığı)

<https://servicios.turismo.gob.ec/visualizador>
<https://ecuador.travel/en/>

Ulaştırma: Ekvator'da Kito, Guayaquil ve Manta şehirlerinde 3 adet uluslararası havaalanı bulunmaktadır. Kito Havalimanı havayolu kargo taşımacılığında da kullanılmaktadır. Ekvator'da kargo ve petrol taşımacılığında kullanılan 7 adet kamuya ait, 10 adet de özel liman bulunmakta olup, en büyük limanlar; Guayaquil, Esmeraldas, Manta ve Bolívar'dır. Guayaquil Limanı, konteyner, depolama ve Ro-Ro taşımacılığı gibi liman hizmetleri bakımından oldukça

gelişmiştir. Ülkemize deniz yolu ile yapılan mal gönderimlerinin süresi yaklaşık 1 aydır. Ülkede 956 km'lik demiryolu ağı bulunmakla birlikte, devlete ait demiryolu şirketi zarar ettiği gerekçesiyle 2020 yılında kapatılmıştır. Ülke içi ulaştırmada en yaygın olarak karayolu kullanılmaktadır. Turkish Cargo, Kito-İstanbul arasında kargo taşımacılığı gerçekleştirmektedir.

Haberleşme: Ülkedeki mobil telefon abone sayısının nüfusa oranı %83,6'dır. Ülkede internete erişimi olanların nüfusa oranı %80'dir. (Formacion Gerencial Şirketi 2021)

Ekvatorlu tüketiciler daha çok küçük marketler ve pazarlardan alışveriş yapmaktadır. Ülkede büyük süpermarketleri kullananların sayısı da azımsanmayacak kadar fazladır. Ülkedeki en büyük süpermarket zincirleri; sektörün %60'ını elinde tutan La Favorita (Supermaxi) ve El Rosado'dur (Micomisariato). Tiendas Industriales Asociadas (TIA), Mega Santa Maria ve Supermercados Coral ise orta büyüklükteki süpermarket zincirleridir. Anneler Günü, Babalar Günü, Noel, yeni yıl, Karnaval ve Sevgililer Günü gibi özel günlerde satış hacmi artmaktadır.

Madencilik

Zengin altın, bakır, gümüş, demir, kurşun, çinko, uranyum, magnezyum, fosfat, kireçtaşı, kaolin, mermer ve sülfür rezervlerine sahip olan Ekvator'da, madencilik sektörü son yıllarda gelişme kaydetmektedir. Güneydeki Zamora-Chinchi, El Oro ve Azuay eyaletleri madenciliğin en fazla geliştiği bölgelerdir. En önemli maden yatırımları Fruta del Norte, Mirador, Loma Larga, San Carlos Panantza, Rio Blanco'dur.

Ülkede önemli oranda petrol üretimi bulunmaktadır. Yıllık petrol üretimi 2019'da 194 milyon varil, 2020'de 175 milyon varil, 2021'de 173 milyon varil ve 2022 yılında 176 milyon varil olmuştur. 2019 yılındaki ham petrol ihracatı 7,7 milyar dolar; 2020 yılında ise 4,7 milyar dolar; 2021 yılında 7,3 milyar dolar ve 2022 yılında 10 milyar dolar olmuştur.

Enerji

Ekvator, elektrik ihracatçısı ve ithalatçısı bir ülkedir. Peru ve Kolombiya ile karşılıklı elektrik hatlarına sahiptir. 2022 yılında Ekvator'un elektrik ihracatı 6 milyon dolar; ithalatı ise 27,7 milyon dolar olmuştur. 2017 yılı itibarıyla halkın tamamı elektrik kullanabilmektedir.

Ekvator'da, enerjinin %76'sı hidroelektrik santrallerinden, %22'si termik santrallerden ve %1'i konvansiyonel olmayan kaynaklardan (fotovoltaik, rüzgar, biyokütle, biyogaz, jeotermal ve diğerleri) üretilmektedir. %1'i ise ithal edilmektedir.

(Enerji ve Yenilenemeyen Doğal Kaynaklar Bakanlığı: <https://www.rekursosyenergia.gob.ec/>)

Perakende Sektörü

Perakende sektörüne giriş yapabilmek için ülkedeki önemli toptancıların kullanılmasında veya ülkenin en büyük süpermarket zincirleri ile görüşmeler gerçekleştirerek doğrudan satış yapılmasında fayda görülmektedir. Toptancı firmalar aracılığıyla düşük gelir düzeyine sahip halkın alışveriş yaptığı küçük bakkallara veya pazarlara ve yüksek gelir düzeyine sahip halkın alışveriş yaptığı butik satış mağazalarına ulaşma imkânı bulunmaktadır. Diğer taraftan, doğrudan büyük süpermarketlere satış yapılması durumunda kaliteli ve markalı ürünlerin satılmasında fayda görülmektedir. Söz konusu süpermarketlerde stant veya raf kiralamak

ürünlerin tüketiciye tanıtılmasında etkili olmaktadır. Bununla birlikte, kısa dönemli olarak ürünlerin fiyatlarının indirilmesi tüketicilerin dikkatini çekmekte ve pazara yeni giren ürünün tüketici ile buluşmasını sağlamaktadır.

4. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER

İş Kültürü

Ekvatorlu iş insanları İngilizce bilmektedirler. Ancak, ülkeye yapılacak ziyaretlerde ve ticari ilişkilerin kurulmasına yönelik çalışmalarda ülke koşullarına hâkim ve İspanyolca konuşan bir tercüman kullanılmasında fayda görülmektedir. Bununla birlikte, ilk defa firmalara e-posta gönderilmesi durumunda firmanın dikkatini çekmek için İspanyolca mail gönderilmesinde fayda görülmektedir.

Ekvatorlu iş insanlarından gelen e-posta ve iş tekliflerinin olumsuz bile olsa yanıtlanması önem taşımaktadır. Maillerde selamlamaya ve vedaya, kibar bir dil kullanmaya özen gösterirler. Doktor, Mühendis ve Ekonomist gibi unvanların kullanımı yaygındır. İş görüşmelerinde Ekvatorlu iş insanları resmi ve oldukça kibardır. Görüşme genellikle kararlaştırılan zamanda başlamaktadır. Ekvatorlu iş insanları, tanıdık ve güvenilir kişilerle uzun vadeli bir iş ilişkisi yaklaşımı sergilemektedir.

Para Kullanımı

Ekvator'un resmi para birimi, 2000 yılından bu yana ABD dolarıdır. Ekvator'da kredi kartı kullanımı yaygın olmamakla birlikte Visa, Master Card, Diners Club kartları birçok ticari işletmede geçerlidir. Ülkede 100 dolarlık banknot pek çok işletme tarafından kabul edilmemektedir. Bu nedenle, 20 dolarlık banknot bulundurulmasında fayda görülmektedir.

Pasaport ve Ülkeye Geçici Giriş Vizesi uygulaması

Türk vatandaşlarının tabi olduğu vize uygulamalarına göre; Umuma Mahsus Pasaport hamilleri

90 güne kadar olan turistik amaçlı seyahatlerinde vizeden muaftır. Hizmet, Hususi ve Diplomatik Pasaport hamilleri 90 güne kadar olan turistik amaçlı seyahatlerinde vizeden muaftır.

Diğer taraftan, 18 Şubat 2022 tarihinde yayımlanan İnsan Hareketliliği Yasasına ilişkin 354 sayılı Karar kapsamında, yabancıların Ekvator'a girişlerinde gerekli olan vizelerin arasına "ticaret eylemleri ve diğer faaliyetler için vize" eklenmiştir. Söz konusu Karar Türk vatandaşlarını da kapsamaktadır.

Bu minvalde, Karar'ın 99. Maddesine göre, insan hareketliliği otoritesinin yetkilerine hâkim halel getirmeksizin, göçmenlik kontrol makamı, yabancı bir kişinin, ticaret ve iş faaliyetleri geliştirmek, şirketler ve gerçek kişilerle temaslar kurmak, idari veya adli işlemleri yürütmek, spor faaliyetleri, gönüllü faaliyetler, araştırma faaliyetleri, akademik veya bilimsel çalışmalar, teknoloji, yenilik, sanat, kültürel faaliyetler ile istihdam ilişkisi olmayan diğer alanlarda faaliyet göstermek için Ekvator topraklarına vardığı tarihten itibaren, istisnai olarak, bir (1) kronolojik yıl içinde kümülatif olarak otuz (30) uzatılmayan gün boyunca kalış izni verebilir.

Söz konusu Karara aşağıdaki internet adresinden erişim imkânı mevcuttur.

https://minka.presidencia.gob.ec/portal/usuarios_externos.jsf

Ekvator'a seyahat: Türkiye'den Ekvator'a doğrudan uçak seferleri bulunmamaktadır. Türk Hava Yolları'nın İstanbul'dan Panama ve Kolombiya'ya doğrudan uçuşu bulunmaktadır. Bu ülkelerden aktarma yapılabilmektedir.

Şehir merkezine yakın konumdaki Kito ve Guayaquil Havaalanlarından şehre ulaşım ve taksi bulmak kolay olup, taksiler oldukça ucuzdur. Güvenlik açısından telsizli taksilerin kullanılması tavsiye edilmektedir. Kito ve Guayaquil'de Uber uygulamaları ile taksi bulma imkânı mevcuttur. Büyük otellerin "shuttle" hizmetleri de bulunmaktadır. Araç kiralama pahalı bir alternatif olup, trafik kazaları da yaygındır.

Resmi Tatiller ve Mesai Saatleri

2023 yılında Ekvator'daki tatil günleri aşağıda yer almaktadır:

-2 Ocak (Yeni Yıl); 20 ve 21 Şubat (Karnaval); 7 Nisan (Kutsal Cuma ve Paskalya); 1 Mayıs (İşçi Bayramı); 26 Mayıs (Pichincha Zaferi); 11 Ağustos (Bağımsızlık Günü); 9 Ekim (Guayaquil'in Bağımsızlık Günü), 2 Kasım (Azizler Günü); 3 Kasım (Cuenca'nın Bağımsızlık Günü), 8 Aralık (Kito'nun Kuruluşu), 25 Aralık (Noel)

<https://ec.usembassy.gov/es/embassy-consulate-es/holiday-calendar-es-2023/>
<https://www.jezl-auditores.com/index.php/tributario/126-feriados-2023-ecuador>

Ekvator'da günışığından yararlanma amaçlı saat düzenlemesine gidilmemektedir. Çalışma saatleri 09:00-18:00 arasındadır.

Yerel Saat

Ekvator ile Türkiye arasındaki saat farkı -8 saat olup, örneğin Türkiye'de saat akşam 18.00 iken Ekvator'da sabah 10.00'dur. (Saat farkları: www.worldtimezone.com)

Ölçü Birimi

Metrik sistem ölçülerinin yanı sıra yerel ölçü birimleri de kullanılmaktadır. (libre vs.)

5. ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER

Şirket Türleri

Şirketler Yasası'nda beş şirket türü tanımlanmıştır. Bunlar,

1. Kollektif Şirket (Compañia en nombres colectivos)
2. Komandit Şirket (Compañia en comandita)
3. Limited Şirket (Compañia de Responsabilidad Limitada)
4. Anonim Şirket (Compañia Anonima)
5. Karma Şirket (Compañia de Economía Mixta)

Şirket Kurma Prosedürü

Ekvator'da şirket kurulumu Şirketler Yasası ile düzenlenmiştir. Şirketler, Menkul Kıymetler ve Sigortacılık Denetim Kurulu (www.supercias.gob.ec) tarafından oluşturulan elektronik sistem ve ilgili diğer kuruluşların da bu sisteme entegrasyonu ile birlikte, şirket kurulumu elektronik olarak yapılabilmektedir.

Kuruluş işlemi aşağıdaki aşamaları ihtiva eder:

- Şirketler, Menkul Kıymetler ve Sigortacılık Denetim Kurulu internet sitesine kayıt olunur. <http://www.supercias.gob.ec/portalConstitucionElectronica/>
- Şirket kurulum formu ve gerekli belgeler eklenir. Şirket ismi alınır.
- Bankada sermaye entegrasyon hesabı açtırılır.
- Şirket kurulumu için bir avukata kuruluş sözleşmesi ve imzalı tüzük hazırlatılır.
- Bir noter tarafından gözden geçirilen belgeler onaylanır ve belgelerin imzalanması için tarih belirlenir.
- Şirketin bulunduğu belediyeden şirketin açılmasına dair izin alınır. <https://pam.quito.gob.ec/PAM/Servicios.aspx>
- Belediye Ekonomik Faaliyetler Siciline kayıt olunur ve Belediye Lisans vergisi ödenir. <https://www.quito.gob.ec/index.php/municipio/270-preguntas-frecuentes-patente>
- Şirket tüzüğü ve yasal temsilcisi Ticaret Siciline kaydedtirilir. Ticaret Sicil Ofisi belgeleri onaylar. <https://www.gob.ec/dinardap/tramites/inscripcion-constitucion-companias-sociedades>
- Şirket kurulumu ulusal bir gazetede yayımlatılır.
- Şirketin resmi temsilcisi belirlenir.
- Sistem tarafından gerekli belgeler Gelir İdaresi'ne (SRI) iletilir, SRI şirket için vergi numarası (RUC) oluşturur. (<https://www.sri.gob.ec/web/guest/RUC>)
- Ekvator Sosyal Güvenlik Kurumuna online kayıt olunur ve şifre alınır.
- Çalışanlar Çalışma Bakanlığına kaydedtirilir.
- Sistem şirket kuruluş işlemlerinin sonuçlandığına dair bir dosya numarası oluşturur.

Yabancı şirketlere özel maddeler: Ekvator'da faaliyetlerde bulunmak isteyen yabancı bir şirketin, Şirketler Kanunu 415. ila 419. maddeleri kapsamında yerel bir şube kurması gerekmektedir. Ekvator'da faaliyet gösteren yabancı şirketin Ekvator'daki faaliyet ve işlemleri Ekvator kanunlarına tabidir.

Şirketler Kanunu 415. ila 419. maddelerinde yer alan önemli hususlar aşağıda belirtilmektedir. Yabancı bir şirketin Ekvator'da faaliyetlerine başlayabilmesi için aşağıda belirtilen başlıca şartları yerine getirmiş olması gerekmektedir;

- Şirket, orijin ülkesinde yasalara uygun biçimde kurulu olmalı,
- Şirketin orijin ülkede yasal olarak kurulduğu Ekvator Konsolosluğunca belgelenmeli,
- Orijin ülkedeki yasalara ve şirket tüzüğüne göre şirket, şube açma ve uluslararası pazarlarda iş yapma yetkisini haiz olmalı,
- Şirket yönetimince Ekvator'da şube açılması yönünde karar alınmalı,
- Ekvator'da gerçekleştirilecek tüm faaliyet ve yasal işlemlere yetkili bir sürekli temsilci bulundurulmalı,
- Faaliyetler için yeterli miktarda sermaye bulundurulmalı,
- Yatırım nakden ülkeye giriş yapacaksa, şirketin şube için asgari sermayeyi karşıladığına dair banka evrakı temin edilmelidir.
- Eğer temsilci yabancı ise, Ekvator'da yatırımcı vizesi almalı ve oturma iznine sahip olmalıdır. (Vize 450 ABD doları)

<https://www.gob.ec/mremh/tramites/concesion-visa-residencia-temporal-inversionista>

- Tüm bu hususlar Şirketler, Menkul Kıymetler ve Sigortacılık Denetim Kurulu'na beyan edilerek, gerekli izin alınmalıdır.
- Yabancı şirket temsilcileri Ticaret Odasına kaydolmalıdır.

Şirketler aşağıdaki durumlarda fesholunur.

- Tüzüğünde belirtilen sürenin sona ermesi,
- Merkezinin başka ülkeye taşınması,
- İflas,
- Yasa ve tüzük bağlamında ortaklar kararı,
- Kuruluş amacıyla yürütülen faaliyetlerin sonlanması/amacın imkansız hale gelmesi,
- Şirket sermayesinin en az yüzde 50'sinin kaybı, ya da komandit, limited, anonim ve karma şirketler için rezervlerin tamamının kaybı, sermayenin en az %50'sinin kaybı,
- Yasada belirtilen şirket birleşmeleri,
- Ortak sayısının yasada belirlenen asgari sayının altına düşmesi (altı ay içerisinde tamamlanamaması halinde),
- Kanunda belirli özel hallerin ihlali,
- Yasada belirlenen asgari sermayenin karşılanamaması,
- Üst Kurulun denetim ve kontrollerine engel olmak ya da kararlarına uymamak,
- Kanunda sayılı diğer ihlaller.

Şirketler mevzuatına aşağıda belirtilen kaynaklardan ulaşılması imkanı bulunmaktadır:

- https://www.supercias.gob.ec/bd_supercias/descargas/lotaip/a2/Ley-Cias.pdf
- https://www.supercias.gob.ec/bd_supercias/descargas/ss/instructivo_soc.pdf
- https://appscvsmovil.supercias.gob.ec/guiasUsuarios/images/guias/cons_elec/MANUAL_USUARIO_CONSTITUCION ELECTRONICA_USUARIO.pdf
- <https://www.gob.ec/scvs/tramites/constitucion-electronica-companias>
- <https://www.proecuador.gob.ec/guia-del-inversionista/>
- <https://cuidatufuturo.com/pasos-para-crear-una-empresa-en-ecuador-2/>
- <https://www.eluniverso.com/noticias/2018/08/13/nota/6904184/como-crear-empresa-ecuador>
- <https://tramitesyrequisitos.com/ecuador/crear-empresa/>
- <http://www.lexproec.com/asesoria-legal-en-materia-societaria.html>
- <https://www.derechoecuador.com/constitucion-de-companias-en-linea>

Sigorta

Sosyal güvenlik uygulamaları Sosyal Güvenlik Enstitüsü'nce (IESS) yürütülmektedir. (<https://www.iess.gob.ec>)

Şirketlerce istihdam edilen çalışanlarla ilgili olarak,

- Sigorta Primi İşçi Payı toplam %9,45;
- Sigorta Primi İşveren Payı ise %11,15'tir.

Contribution Rate (%)			
Concept	Personal	Patronal	Total
INVALIDITY INSURANCE, AGE AND DEATH (12 pension)	6,64	3,1	9,74
ORGANIC LAW OF DISABILITIES	0,1	0	0,1
HEALTH INSURANCE	0	5,71	5,71
WORK RISK INSURANCE	0	0,55	0,55
UNEMPLOYMENT INSURANCE	2	1	3
COUNTRYMEN SOCIAL INSURANCE	0,35	0,35	0,7
ADMINISTRATIVE EXPENSES	0,36	0,44	0,8
TOTAL	9,45	11,15	20,6

- **Asgari ücret;** Çalışma Bakanlığı, işçi ve işveren temsilcilerinden oluşan komisyonca belirlenmektedir. Asgari ücret 2023 yılı için 450 ABD doları olarak belirlenmiştir. Asgari ücrette sektörel değişiklikler söz konusu olabilmektedir. Ayrıca, 13. ve 14. Maaş uygulaması bulunmaktadır. Tüm yıl alınan ücretin on ikide biri 13. maaş olarak, bir asgari ücret ise 14. maaş olarak ikramiye verilmektedir.
- **Sözleşme türleri;** Hızlı/Zimni Sözleşme, Deneme Sözleşmesi (en fazla 90 gün), Belirli İş İçin Sözleşme, İşe Bağlı Sözleşme, Duruma Bağlı Sözleşme, Geçici Sözleşme, Mevsimsel Sözleşmedir.
- **Çalışma süresi;** günlük 8 saat, haftalık 40 saattir. Fazla mesai, ücrete tabidir.
- **İzin süresi;** Yıllık 15 gündür (Beşinci yıldan sonra her yıl için ilave gün)

Sosyal güvenlik sistemine ilişkin mevzuat ve kurumlara ilişkin detay bilgilere aşağıda yer alan linklerden ulaşılabilmektedir.

- Sosyal Güvenlik Yasası
<http://www.trabajo.gob.ec/wp-content/uploads/2015/11/LEY-DE-SEGURIDAD-SOCIAL.pdf>
- Çalışma Yasası:
<http://www.trabajo.gob.ec/wp-content/uploads/downloads/2012/11/C%C3%B3digo-de-Tabajo-PDF.pdf>
- Çalışma Bakanlığı
<http://www.trabajo.gob.ec>
- Gelir İdaresi Kurumu
www.sri.gob.ec
- Sosyal Güvenlik Kurumu:
<https://www.iess.gob.ec>
- Şirketler, Menkul Kıymetler ve Sigortacılık Denetim Kurulu
<https://www.supercias.gob.ec>

- Ulusal Kamu Veri Kayıt Müdürlüğü-Ticaret Sicil

<https://www.dinardap.gob.ec/>

Bankacılık Mevzuatı

Ekvator finansal sisteminin yasal çerçevesi, Ekvator'daki finansal faaliyetler ile ekonominin kalkınması için tasarruf ve yatırımları düzenleyen bir dizi kanun, yönetmelik, kararname ve normdan oluşmaktadır. Bankacılık Sistemi, Ekvator Anayasası ile Finansal Sistem Kurumları Genel Kanunu çerçevesinde düzenlenmektedir. Ekvator Anayasası'nın 308. maddesinde finansal faaliyetlerin bir kamu düzeni hizmeti olduğu ve finansal faaliyetlerin yasalara uygun olarak ve önce devletten izin alınarak gerçekleştirilebileceği ifade edilmektedir.

Anayasa'nın 303. maddesinde ise para, kredi, döviz ve mali politikaların Yürütme'nin elinde olduğu ve bunun Ekvator Merkez Bankası aracılığıyla gerçekleştirileceği belirtilmektedir. (<https://www.bce.fin.ec/>) Ekvator'un Uluslararası Para Fonu (IMF) ile yapmış olduğu kredi anlaşması çerçevesinde, Ekvator Merkez Bankası'nın tam bağımsızlığı ve ülkede ABD dolarının resmi para birimi olarak kullanımının devam etmesi için hazırlanan Dolarizasyon'un Korunması Kanunu Ekvator Ulusal Meclisi'nde onaylanmıştır. Söz konusu Kanun, Cumhurbaşkanı tarafından onaylanmış ve Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

<https://www.registroficial.gob.ec/index.php/registro-oficial-web/publicaciones/suplementos/item/14739-suplemento-al-registro-oficial-no-443>

Ekvator'da finansal faaliyetlerin genel kurallarını Bankacılık Denetim Kurulu belirlemektedir.

(<https://www.superbancos.gob.ec/bancos/>)

Vizeler

Türk vatandaşlarının tabi olduğu vize uygulamalarına göre; Umuma Mahsus Pasaport hamilleri 90 güne kadar olan **turistik amaçlı** seyahatlerinde vizeden muaftır. Hizmet, Hususi ve Diplomatik Pasaport hamilleri 90 güne kadar olan **turistik amaçlı** seyahatlerinde vizeden muaftır.

Yatırımcı vizesi: Turistik seyahatler haricinde, kalıcı ticari faaliyet ya da yatırım gerçekleştirecek kişilerin yatırımcı vizesi için başvuruda bulunması gerekmektedir. Ülkeye girişten önce Ekvator Konsolosluklarından ilgili vizenin alınması gerekmektedir.

<https://www.gob.ec/mremh/tramites/concesion-visa-residencia-temporal-inversionista>

Ticaret Eylemleri ve Diğer Faaliyetler için Vize: 18 Şubat 2022 tarihinde yayımlanan İnsan Hareketliliği Yasasına ilişkin 354 sayılı Karar'ın 50. maddesi kapsamında, yabancıların Ekvator'a girişlerinde gerekli olan vizelerin arasına "ticaret eylemleri ve diğer faaliyetler için vize" eklenmiştir.

Söz konusu Karara aşağıdaki internet adresinden erişim imkanı mevcuttur.

https://minka.presidencia.gob.ec/portal/usuarios_externos.jsf

Yönetmeliğin 10. Bölümünde "Ticaret Eylemleri ve Diğer Faaliyetler için Vize" hükümlerine yer verilmektedir. Bu çerçevede,

Madde 98.-Ticaret Eylemleri ve Diğer Faaliyetler: Yabancılar, bu göçmen kategorisi için,

Dışışleri ve İnsan Hareketliliği Bakanlığının yetkili idari birimine aşağıdaki gereklilikleri sunarak başvurabileceklerdir:

1. Ekvator'da yerleşik gerçek veya tüzel bir kişiden gelen sponsorluk mektubu veya bir etkinliğe, seminere, çalışmaya, eğitime, yarışmaya, spor etkinliğine, uluslararası konferansa kayıt veya davetiye gibi gerçekleştirilecek faaliyeti destekleyen belge ile birlikte vize başvuru formu;
2. En az altı (6) ay geçerlilik süresi olan pasaport;
3. Son beş (5) yıl içinde menşe veya ikamet edilen ülkede sabıka kaydının bulunmadığına dair belge. Belge, Lahey Apostil Sözleşmesine taraf olan bir ülkede düzenlenmişse apostilli olması; söz konusu anlaşmaya taraf olmayan bir ülkede düzenlenmişse belgenin yasallaştırılması gerekmektedir.
Orijinal belge İspanyolca dışında bir dilde düzenlenmişse, yetkili bir profesyonel tarafından tercüme edilmesi gerekmektedir.
4. İzin verilen süre boyunca kalmak için yasal geçim kaynağının gösterilmesi;
5. Yürürlükteki düzenlemelerle belirlenen ücretin ödenmesi.

Yetkili makamın sunulan belgeleri doğrulayabilmesi için başvuru sahibinin Ekvator'daki sponsorunun e-posta adresi ve telefon numarası gibi iletişim bilgilerini sunması gerekmektedir. Yabancı uyruklu kişinin bilgilerinin doğruluğunun kanıtlanamaması durumunda vize başvurusu reddedilecektir.

Madde 99.- Geçici ziyaretçilerin ticaret eylemleri ve diğer faaliyetleri için kalıcı yetkilendirme.- İnsan hareketliliği otoritesinin yetkilerine hâle getirmeksizin, göçmenlik kontrol makamı, yabancı kişinin, ticaret ve iş faaliyetleri geliştirmek, şirketler ve gerçek kişilerle temaslar kurmak, idari veya adli işlemleri yürütmek, spor faaliyetleri, gönüllü faaliyetler, araştırma faaliyetleri, akademik veya bilimsel çalışmalar, teknoloji, yenilik, sanat, kültürel faaliyetler ile istihdam ilişkisi olmayan diğer alanlarda faaliyet göstermek için Ekvator topraklarına vardığı tarihten itibaren, istisnai olarak, bir (1) kronolojik yıl içinde kümülatif olarak otuz (30) uzatılmayan gün boyunca kalış izni verebilir.

Madde 100.- Kalıcı yetkilendirme ile giriş yapan kişiler için azami kalış süresi.- Geçici, diplomatik veya insani vizeye sahip olanlar dışında, yabancı bir kişi, hiçbir durumda, geçici ziyaretçi olarak, Ekvator topraklarında, kronolojik bir (1) yılda yüz seksen (180) günden fazla kalamaz.

Bir (1) kronolojik yılda yüz seksen (180) günü aşacak şekilde Ekvator'a giriş yapmak isteyen yabancı bir kişi, Dışışleri ve İnsan Hareketliliği Bakanlığı'nın yetkili idari organı tarafından verilmiş bir vize sunmalıdır. <https://www.gob.ec/mremh?page=0>

Çalışma izni: Çalışma izni gerekmemektedir. Ekvator Çalışma Kanunu gereğince, iki tarafın imza ettiği kontrat, sigorta kurumu IESS'e kayıt ve gerekiyorsa çalışma vizesi yabancıların Ekvator'da çalışabilmesi için yeterlidir.

Yabancılar için izin ve işçi kaydı:

<https://www.trabajo.gob.ec/autorizacion-laboral-de-personas-extranjeras/>

Ekvator'daki çeşitli izin ve vizeler:

<https://www.gob.ec/mremh>

Ekvator'da geçici çalışma ikamet vizesi için gerekli belgeler:

<https://www.gob.ec/mremh/tramites/concesion-visa-residencia-temporal-trabajo>

Ekvator'a Daimi veya Geçici olarak Yerleřmek İsteyenler için Vize eřitleri:

<https://consuladovirtual.gob.ec/web/guest/visas>

Ekvator'a Geçici olarak Yerleřmek İsteyenler için Vize eřitleri:

<https://gobecforms.gobiernoelectronico.gob.ec/mremh/tramites/concesion-visa-residencia-temporal-amparo-todas-categorias>

Geçici Gelir Sahibi İkamet Vizesi:

<https://www.gob.ec/mremh/tramites/concesion-visa-residencia-temporal-rentista>

Kaynak: T.C Kito Bykelilięi Ticaret Mřavirlięi